

Koetoiminta ja käytäntö

Liite 18.3.2002

59. vuosikerta

Numero 1

Sivu 5

Ruokonata Retu on satoisa ja kestävä kasvi rehunurmiin

Ruokonata tuottaa kolmivuotisissa nurmissa keskimäärin 12 prosenttia suuremman kuiva-ainesadon kuin nurminata. Satoetu syntyy erinomaisesta jälkikasvusta. Ensimmäisen vuoden kevätniiton sato on tavallisesti nurminataa pienempi, mikä viittaa hitaaseen perustumiseen. Ruokonata on kestävä ja kolmantena vuonna sato on ollut suurempi kuin ensimmäisenä vuonna. Sitä vastoin nurminadan kolmannen vuoden sato on selvästi ensimmäisen vuoden satoa pienempi.

Ruokonatalajike Retu on testattu nurminatakokeiden yhteydessä. Niinpä ruokonataa voidaan verrata tuttuun nurminataan. Tarkastelussa käytetty aineisto on virallisista lajikekokeista vuosilta 1980-1998. Koepaikkoja oli Tuusulasta Rovaniemelle, yhteensä 17 kpl. Ruokonata Retu oli 59:ssä kokeessa ja siitä on yhteensä 148 koetulosta. Kokeet korjattiin säilörehuasteella. Kokeet kestivät perustamisvuoden jälkeen kolme satovuotta. Tarkastelussa olivat mukana Antti, Boris, Ilmari, Kalevi, Kasper ja Salten. Lajikkeiden keskimääräiset tulokset kuvaavat tässä nurminadan menestymistä. Nurmen ikä vaikutti ensimmäisen niiton ja kokonaissatoon eri tavoin ruoko- ja nurminadalla. Sen vuoksi tulokset on kuvassa 1 esitetty sekä nurmen iän että ensimmäisen niiton ja jälkikasvusadon (toisen ja kolmannen niiton sato) mukaisesti.

Ruokonadan satoisuus säilyy kolmantenakin vuonna

Kasvukauden kokonaissato oli ruokonadalla nurminataa suurempi toisena (9180 vs. 7962 kg ka/ha) ja kolmantena (9133 vs. 7584 kg ka/ha) nurmivuonna. Ensimmäisenä nurmivuonna ruoko- ja nurminadan kokonaissato oli yhtä suuri (8554 vs. 8515 kg ka/ha). Kolmivuotisen nurmen aikana ruokonata tuotti keskimäärin 12 prosenttia nurminataa suuremman sadon. Satoisuusero nurmi- ja ruokonadan välillä oli yhteneväinen koko maassa.

Satoisuus syntyy hyvästä jälkikasvukyvystä

Ruokonadan jälkisato oli kaikkina nurmivuosina merkittävästi suurempi kuin nurminadan jälkisato. Jälkisadon määrä oli ruokonadalla 6059, 5445 ja 5580 kg ka/ha ja nurminadalla vastaavasti 5416, 4221 ja 4116 kg/ha ensimmäisen toisen ja kolmannen vuoden nurmissa. Jälkisadon osuus kasvukauden kokonaissadosta oli ruokonadalla suurempi kuin nurminadalla. Ensimmäisenä nurmivuonna ruokonadan ensimmäisen niiton sato oli nurminadan satoa pienempi (2459 vs. 3099 kg ka ha⁻¹). Tämä viittaa ruokonadan nurminataa hitaampaan perustumiseen, sillä toisena ja

kolmantena nurmivuonna ruoko- ja nurminadan ensimmäisen niiton sadot olivat yhtäsuuret.

Erot talvituhossa ruokonadan ja nurminadan välillä ovat sangen pienet. Paksun lumipeitteen alueelta (koepaikat Rovaniemi, Sotkamo, Maaninka ja Tohmajärvi) lasketut tulokset eivät poikenneet maan muilta alueilta saaduista tuloksista verrattaessa ruokonataa nurminataan. Tulokset osoittavat, että Retu ruokonata on satoisa ja viljelyvarma rehukasvi. Sen talvenkestävyys ja satoisuus oli hyvä mukaanluettuna maan pohjoisimmatkin viljelyalueet. Tulokset osoittivat, että Retu-lajike on nykyisiä nurminatalajikkeita satoisampi. Tämän tutkimuksen tulokset 1-3 vuoden nurmista viittaavat siihen, että ruokonata saattaisi mahdollistaa pitkäikäisempien nurmien käytön kuin nurminata.

Laatu lähes nurminadan luokkaa

Ruokonadan raakakuitupitoisuus ei poikennut lajikekokeissa merkittävästi nurminadan raaka-kuitupitoisuudesta. Ruokonadan ruokinta-arvosta tehdyt pohjoismaiset tutkimukset viittaavat siihen, että erot ruoko- ja nurminadan välillä ovat varsin pienet. Käyttämällä kolmivuotisen nurmen keskimääräisiä ruoko- ja nurminadan hehtaarisatoja (8956 ja 8020 kg ka/ha) ja korjaamalla kuiva-ainesadot ruokonadan hieman pienemmällä energia-arvolla voidaan karkeasti arvioida että ruokonata tuotti keskimäärin 8-9 prosenttia suuremman muuntokelpoisen energian sadon kuin nurminata.

Tutkimukset Retu-ruokonadan säilörehu- ja laidunolosuhteita simuloivista kenttäkokeista ovat valmistumassa. Niistä saadaan tietoa millainen ruokonadan satoisuus on suhteessa timoteihin, englanninraiheinään ja koiranheinään. Lisäksi kokeista saadaan lisävalaistusta ruokonadan laatuominaisuuksiin. Retu-ruokonata on Boreal Kasvinjalostuksen jalostama lajike. Siementuotannossa on ollut vaikeuksia, mutta nyt siementä on jo saatavilla. (Siemenlisäyksestä vastaa Naturcom Oy).

Oiva Niemeläinen, Lauri Jauhiainen ja Eero Miettinen, MTT